

Zaterdag 26 september 2026 – 20:15

BEGIJNHOFKERK LIER

BRYGGEN Bruges Strings

Ecstatic truth

BRYGGEN Bruges Srings

o.l.v. Jolente De Maeyer

Programma

NLEIDING DOOR KATELIJNE BOON

Caroline Shaw

Entr'acte

Arvo Pärt

Fratres

Thomas Ardès

Shanty - over the sea

Wojciech Kilar

Orawa

Noah Senden

Before we begin...

Opdrachtwerk Musica Divina 2026

Luisteren naar wat waar is

Wanneer klinkt muziek waar of echt? Onder de noemer *Momenten van Waarheid* onderzoekt Musica Divina tijdens deze festivaleditie hoe muziek onze waarneming beïnvloedt en een werkelijkheid kan oproepen die alleen in klank bestaat. In een tijd waarin fake news en artificiële intelligentie onze zintuigen op de proef stellen, is dat een verrassend actuele gedachte.

Met intrigerende composities van Caroline Shaw, Arvo Pärt, Thomas Adès en Orawa van Wojciech Kilar trekt BRYGGEN vier heel verschillende klankwerelden open. Een klassieke dans raakt uit evenwicht, de tijd komt bijna tot stilstand, vijftien strijkers worden een deinende zee en een eenvoudig ritme groeit uit tot een extatische dans. Festivalcomponist Noah Senden voegt daar een nieuwe creatie aan toe.

Door de spiegel

Voor *Entr'acte* uit 2011 vond Caroline Shaw inspiratie bij niemand minder dan de peetvader van de 'klassieke' muziek Joseph Haydn. Tijdens een uitvoering van zijn Strijkkwartet op. 77 nr. 2 raakte ze gefascineerd door een passage waarin het menuet zich plots aan een ongewone tonale sprong waagde. Alsof, zo omschreef ze het zelf, de muziek je even naar de andere kant van de spiegel van Alice in Wonderland tovert.

Shaw neemt de klassieke vorm van menuet en trio als uitgangspunt, maar trekt er vervolgens zachtjes de vloer van onderuit. Aanvankelijk vinden de strijkers nog houvast in sierlijke gebaren en de regelmatige tred van een klassieke dans, maar geleidelijk beginnen de contouren te vervagen. Klanken glijden weg terwijl sporadische stiltes de muzikale zinnen openbreken. Als luisteraar horen we niet alleen de toon, maar ook de korrel van de strijkstok en de weerstand van de snaar. De muziek hapert en schuurt, maar opnieuw het evenwicht vinden is lastig. Haydn blijft ergens in de verte aanwezig, als een herinnering die gaandeweg van kleur en gedaante verandert. Caroline Shaw laat zo zien waarom ze de dag vandaag zo opwindend is als componiste. Ze gaat de tegenstellingen van oud en nieuw niet uit de weg met een unieke geëngageerde sound.

De tijd stilzetten

Ook Arvo Pärt vond zijn eigen stem door terug te kijken naar wat vroeger was. Na vroege experimenten met seriële muziek en collage raakte hij eind jaren zestig in een artistieke crisis. Jaren van creatieve stilte volgden waarin hij zich verdiepte in gregoriaans en de polyfonie van Machaut, Ockeghem en Josquin. Toen hij halverwege de jaren zeventig opnieuw begon te componeren, leek zijn muziek tot op het bot gestript. De metamorfose was voltrokken.

Voor zijn nieuwe techniek bedacht Pärt de term *tintinnabuli*, afgeleid van het Latijn voor klokjes. Het principe is bedrieglijk eenvoudig: een melodische stem beweegt stapsgewijs door een toonladder, terwijl een tweede zich tot de tonen van een drieklank beperkt. Maar voor het oor opent zich een veel bredere wereld. Tonen blijven nazinderen in de stilte, consonanten bieden rust en een enkele dissonant kan plots een donkere schaduw over het klankbeeld werpen.

Fratres uit 1977 is een van de sleutelwerken van die nieuwe taal. Pärt schreef het aanvankelijk zonder strikt vastgelegde instrumentatie en maakte later verschillende versies. In de versie voor strijkorkest keert dezelfde muzikale kern telkens terug, terwijl register, dynamiek en intensiteit verschuiven. Soms klinkt het ensemble broos en haast gewichtloos, dan weer zwellen de strijkers aan tot een donkere, volle sonoriteit. Pärt stuwt het publiek niet vooruit, maar trekt het radicaal naar binnen in zijn eigen wereld. Alsof je lang genoeg naar één landschap kijkt tot details die je nog nooit eerder opmerkte zich kenbaar maken. De nieuwe muziek van Pärt blijft vandaag de dag nog altijd begeisteren door de zoektocht naar schoonheid in de eenvoud, door de soms onduidelijke weg van geluid naar harmonie en terug en door een soort puurheid die in deze wereld al lang verloren is gegaan.

Over zee

Bij Thomas Adès krijgt herhaling een heel andere energie. *Shanty - Over the Sea* zet de traditionele zeemannsliederen waarmee matrozen hun gezamenlijke arbeid begeleiden in het zenit van de aandacht. De hoofdmelodie keerde strofe na strofe terug, nooit helemaal identiek, maar herkenbaar genoeg om iedereen aan boord in dezelfde beweging mee te nemen. Adès verdeelt zijn strijkorkest over vijftien individuele stemmen die komen en gaan. Zonder de golven letterlijk te imiteren, ontstaat een verrassend tastbaar zeegezicht. De muziek deint en stroomt, trekt open en plooit weer dicht. De horizon lijkt steeds verder weg te schuiven. Onder het wateroppervlak schuilt ook spanning. Voor Adès vertelt de Shanty over het harde, mechanische leven aan boord en het gezag van de kapitein, maar tegelijk over het verlangen om daaraan te ontsnappen. Hetzelfde lied dat de arbeid ordent, draagt de droom van vrijheid in zich. Herhaling wordt tegelijkertijd discipline en bevrijding.

De bergen in

Waar Adès de blik over zee richt, trekt Wojciech Kilar de bergen in. *Orawa* uit 1986 verwijst naar de gelijknamige streek rond de Pools-Slowaakse grens, aan de voet van het Tatragebergte. Kilar, later internationaal bekend door zijn filmmuziek voor onder anderen Roman Polanski en Francis Ford Coppola, voelde zich sterk verbonden met dit ruige landschap en met de volksmuziek van de Poolse bergbewoners. *Orawa* begint klein. Een kort ritmisch motief zet zich vast in de strijkers en begint aan een lange opmars. Het wordt herhaald, patronen schuiven over elkaar en de puls wordt

steeds dwingender. Geen ansichtkaart van groene valleien en hoge bergtoppen, maar een landschap dat in beweging wordt gezet. Je wordt als luisteraar meegenomen in een verhaal dat gaat over de ruimte in de natuur en de grilligheid van het terrein. Niemand ontsnapt in deze habitat aan het pulserend ritme. Waar Pärt de tijd bijna stilzet, jaagt Kilar hem vooruit. Het strijkorkest groeit uit tot één groot ritmische metronoom. Steeds voller, feller, wilder, tot zelfs de instrumenten niet meer lijken te volstaan. Aan het einde roepen de musici het gezamenlijk uit. Wat begon met enkele haast achteloze noten, eindigt in pure, lichamelijke ontlading.

Een nieuwe stem

Tussen die vier werelden klinkt ook nieuwe muziek van Noah Senden, de eerste festivalcomponist van Musica Divina. Tijdens zijn opleiding verbleef de jonge Antwerpse componist in Tallinn, waar hij studeerde bij Tõnu Kõrvits en Arvo Pärt ontmoette. Voor *Momenten van Waarheid* trok hij zich een week terug in de Abdij van Averbode en componeerde er een muzikale kern die tijdens het festival telkens een andere gedaante aanneemt. Bij BRYGGEN krijgt ze de kleuren en adem van een strijkorkest.

Van Shaws bevreemdende spiegelwereld tot de stilte van Pärt, van de deinende zee bij Adès tot Kilars opzweepende berglandschap: telkens maakt muziek hoorbaar wat zich moeilijk laat vastnemen. Dit concert gaat niet over de waarheid en het bewijs ervan, maar over inherente krachten van ritme, tempo en puls die eigen zijn aan de mens. Misschien is dat wel de meest onweerstaanbare waarheid van muziek.

Jasper Gheysen

Biografie

BRYGGEN is een fris en dynamisch strijkorkest uit Brugge dat onverschrokken koers zet naar het noorden, op zoek naar nieuwe klanken en verbinding met de wijde wereld. Met vereende krachten, soms klotsend tegen de stroming in en dan weer harmonieus badend in de rust van onmetelijk diepe fjorden. Het ensemble werkt zonder dirigent en kiest bewust voor vernieuwing in repertoire en presentatie: elk concert is een belevenis waarin muziek, beeld, tekst en beweging samenvloeien. Onder leiding van artistiek leider Jolente De Maeyer focust BRYGGEN op het klan-kidoom uit Scandinavië en het Balticum, naast sleutelwerken uit de 20e en 21e eeuw. Het orkest gelooft sterk in de kracht van collectief musiceren, met een intense focus op samenspel en klankkleur.

Sinds het lanceringsconcert in 2020 in het Concertgebouw Brugge* speelde BRYG-GEN op toonaangevende festivals als Iedereen Klassiek, Musica Divina, B-Classic, Walden Festival en het Antwerp Spring Festival. De familievoorstelling Zwanen, die in 2022 in première ging, groeide uit tot een groot succes met 28 voorstellingen doorheen Vlaanderen. BRYGGEN bracht ook de Belgische première van Wu Tsangs Moby Dick in 2022 in De Singel Antwerpen, in samenwerking met Zürich Schauspielhaus, en in 2023 de live uitvoering van Max Richters soundtrack bij Waltz with Bashir, in het kader van het MOOOV Filmfestival. Met Songs with roots (Concertgebouw Brugge, Zonzo Compagnie) verkende BRYGGEN in 2024 de kracht van folksongs in een multimediale setting. Minerals, een nieuwe creatie van Mathias Coppens, bracht dan weer artificiële intelligentie en live video samen in een poëtische muzi-kale vertelling. In samenwerking met B-Classic en het Britse Manchester Collective bracht BRYGGEN in het najaar van 2024 de Belgische en Nederlandse première van Weather, het cultstuk uit 1997 van Michael Gordon tot leven, met soundscapes van Chris Watson en een film van Carlos Casas. Datzelfde jaar werd BRYGGEN bekroond met de Ultima voor Muziek, de Vlaamse Cultuurprijs. De jury prees het ensemble voor "de doordachte wijze waarop het vernieuwing koppelt aan de grote traditie van de klassieke muziek".

Internationaal is BRYGGEN sterk in opmars, met een debuut op het Holland Festi-val in het Muziekgebouw aan 't IJ in Amsterdam in 2022, en concerten in Theater Heerlen en Schouwburg Tilburg in Nederland, La Coursive in La Rochelle (2024) in Frankrijk en een eerste optreden op het Concentus Moraviae Festival in Retz, Oostenrijk (2025). In 2025 werkte het ensemble ook samen met grote stemmen als Roberto Alagna en Ian Bostridge.

Naast het artistieke werk investeert BRYGGEN via het educatieve project VIVA in de toekomst. Samen met JOWest werd VIVA opgericht om kinderen en jongeren te inspireren en verbinden via muziek. In amper twee jaar tijd bereikte VIVA meer dan 2000 deelnemers via workshops, masterclasses, zomerkampen en de VIVA Feest!-evenementen in het Concertgebouw Brugge, in Sint-Truiden, in BOZAR Brussel en De Bijloke Gent.

Noah Senden

Noah Senden (°1998, Antwerpen) is een Belgische componist actief in hedendaagse klassieke muziek en koor, met een bijzondere affiniteit voor muziektheater en visuele media. Hij studeerde compositie aan het Koninklijk Conservatorium Antwerpen bij Wim Henderickx, Bram Van Camp en Mathias Coppens, en vervolgde zijn opleiding aan de Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia in Tallinn bij Tõnu Kõrvits, waar de Baltische koortraditie een blijvende invloed kreeg op zijn werk.

Hij schrijft voor uiteenlopende bezettingen, van (amateur)koor en symfonisch orkest tot kamermuziek en muziektheater, en zijn werk werd zowel nationaal als internationaal uitgevoerd en bekroond. Zo won 5 Visual Fragments (2020) de Duo Kottos Composition Competition in Londen, en werd Een nieuwe lente (2025) geselecteerd als verplichte compositie voor het Europees Muziekfestival voor de Jeugd. Recent creëerde hij Wapper, een hedendaagse muziektheatervoorstelling voor kinderen over de lange Wapper, in samenwerking met Clara Cleymans en Casco Phil, die in het najaar van 2026 op tournee gaat.

Naast zijn werk voor het concertpodium componeert Senden ook voor visuele media, waaronder voor film en games. Hij is bovendien actief als leerkracht compositie en muziektheorie aan de academies van Brasschaat, Kapellen en Merksem.

before we begin... is een compositie van Noah Senden (°1998) die zich in verschillende muzikale gedaantes ontvouwt. Het werk kwam grotendeels tot stand tijdens een residentie in de abdij van Averbode.

Senden vertrekt vanuit herkenbaar en symbolisch materiaal. Een kabbelende melodie ontvouwt zich doorheen het werk, als het leven, vergezeld door de waarheid. Die waarheid klinkt in een motief, opgebouwd uit een majeur- en een mineurterts. Waarheid is niet noodzakelijk goed of slecht; ze heeft verschillende gedaanten. Doorheen het werk ontmoeten deze elementen elkaar en groeien ze naar een moment van eenvoudigheid te zijn: "we are".

De tekst van Lieze Denckens (°1997) nodigt daarom vooral uit om even stil te staan bij het moment en te genieten van het concert. Want op dit moment is dát de waarheid: we zijn hier, in een hemelse ruimte, samen, omringd door mensen met eenzelfde passie voor muziek.

before we begin... werd geadapteerd voor Vlaams Radiokoor, BRYGGEN, Spectra, Liesbeth Devos en Gwen Cresens, Utopia Ensemble, Dionysos Now! en ORLANDO-viol, en als flexibele klankinstallatie gerealiseerd in OPZ Geel en Averbode.

*In silence we are bound
By words so soft, unspoken
Could we contain — for just a breath
This moment as it fades
In this Truth, we are surrounded
By Love, unfolding still
— Lieze Denckens (°1997)*

Begijnhofkerk

Dit pareltje op het begijnhof werd tussen 1664 en 1671 opgetrokken. Pas honderd jaar later was het bovenste gedeelte van de voorgevel voltooid, samen met de klokkentoren. Dit tijdsverschil uit zich in de bouwstijlen: de kerk is sobere barok, de klokkentoren vertoont rococo-invloed. In het indrukwekkend barokinterieur staat ook een monumentaal Forceville-orgel.

Bij de recente werken op de viering toren van de kerk werden de lantaarn en klokkenstoel gerestaureerd. Sinds 2014 staat de restauratie aan het interieur en het historische orgel op de wachtlijst voor premies van de Vlaamse overheid. Na de restauratie zal de kerk opnieuw toegankelijk zijn. In de kerk vinden vaak huwelijksmissen plaats.

EXPERIMENT/BIJZONDERE
KUNST/THEATER/JAZZ/ACROBATIE
KLASSIEKE MUZIEK/POEZIE
DESIGN/FOTOGRAFIE/DANS
OUDE MUZIEK/LITERATUUR
OPERA/ARCHITECTUUR/PLAATS
FILOSOFIE/FILMMUZIEK/LEVEN
GESCHIEDENIS/ERFGOED/GELUK
HEDENDAAGSE MUZIEK/FESTIVAL
POLITIEK/ECONOMIE/WORK
PERFORMANCE/SOCIOLOGIE
CHANSOON/SOUNDSCAPE

Klara. Blijf verwonderd.

Beleef klassieke muziek van de middeleeuwen
tot vandaag in een historisch kader

FESTIVAL VAN VLAANDEREN ANTWERPEN

AMUZ

26|27

met o.a.

Olga Pashchenko | Solomon's Knot | Les Trouveurs & Marc Mauillon |
Sophie Karthäuser & Les Muffatti | Ensemble Céladon | PER-SONAT |
Bart Coen & Mario Sarrechia | Cantoria | Viktoria Mullova & Alasdair Beatson |
Naruhiko Kawaguchi | Léa Desandre & Thomas Dunford |
Lucile Richardot & Ensemble Correspondances |
Margret Köll | Benjamin Alard |
A nocte temporis

Info & tickets www.amuz.be

COLOFON

ALGEMENE COÖRDINATIE EN ORGANISATIE

Festival van Vlaanderen Kempen vzw
met dank aan sponsor IOK
en mediasponsor Klara

ORGANISATIE

Mathias Coppens
directeur
Michaela Defever
marketing & PR
Iris Teunissen
productie

RAAD VAN BESTUUR

Marc De Geyter
voorzitter
Kris Vreys
ondervoorzitter
François Mylle
secretaris
Greet De Clerck
Liana Davtyan
Annemarie Peeters
Jerry Aerts
Annick Schramme
Björn Siffer

SAMENSTELLING EN REDACTIE

Mathias Coppens
Michaela Defever
Iris Teunissen

ONTWERP EN CAMPAGNEBEELDEN

www.emilielauwers.be

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Mathias Coppens
Festival van Vlaanderen Mechelen/Kempen vzw
Onder-den-Toren 12
2800 Mechelen

EUROPEAN FESTIVAL ASSOCIATION

Het Festival van Vlaanderen Mechelen maakt deel
uit van de koepel Festival van Vlaanderen en is
lid van de European Festival Association en de
International Society for Contemporary Music.

Programma onder voorbehoud van wijzigingen.

CONTACT

Festival van Vlaanderen Kempen vzw

Onder-den-Toren 12, 2800 Mechelen
T +32 (0)15 20 49 82
kempen@festival.be

www.musica-divina.be

SUBSIDIENTEN

MET DE STEUN VAN

De steden Geel, Lier, Herentals, Hoogstraten en Turnhout en de gemeenten Mol, Westerlo, Heist-op-den-Berg en Scherpenheuvel, de abdijen van Postel, Averbode en Tongerlo, en de kerkfabrieken en de toerismediendiensten van de betrokken steden en gemeentes.

SPONSORS

PARTNERS

